

**GOBIERNO DE
MÉXICO**

EDUCACIÓN
SECRETARÍA DE EDUCACIÓN PÚBLICA

Dirección Académica

In jiaak nokpo, ne ji'ojnoka into ji'ojtei naate

**Empiezo a leer y escribir en
mi lengua Yaqui**

**Ya'anaapo luula tejwai
Instructivo de aplicación**

**Tu'u yoemtua 2
Formativa 2**

AIB BE1F2.22.1

Ya'anaapo luula tejwai

Ini'i tejwai e betchi'ibo ya'ari, keesam emo tu'u yoemtua ju'uneiyanaapo ya'ana, wame yoemiam emo majtammeu bicha weye, jume ji'osiam *In jiak nokpo, ne ji'ojnoka into ji'ojtei naate.* AIB 1 ju jiak into yoi noki ji'ojnokna into ji'ojtena betchi'ibo. Ini'i ya'ana jaibu jume tekil team 4 Nau lutul 2 chupako tekil ji'osiampo. Au waatine emo ju'uneiya ji'osiata empola a yoopnane.

A waatiawaapo amani suakiasi inika tejwaita ji'ojnoka, junule beja wate yoemiam a mammatte tejwaneepo amani, jaisa am ji'ojnokne jume nattemairim into jaisa am ji'ojtene jume yoopnaim emo ju'uneiya ji'osiapo.

Weyemta yaa:

a) Kee emo ju'uneiya betchi'ibo tu'u yoemtuneepo ya'anao.

- Tu'u bicha jume baji ji'osiam natjikimaim jipuune emo ju'uneiya betchi'ibo tu'u yoemtune betana, inime juname'e: **Yoemta yee am ya'atuanemta tejwaim.** (em mampo em jippue'um), **Jaleppana emo ju'uneiyanaapo** into emo **Ju'uneiya ji'osiam.**
- Senuk ama be'eo, a aawa am nanaikimte yekamtawi jume emo ju'uneiya tu'u yoemtua ji'osiam em Tebachim Nau Ea Cha'akaapo.
- Jume baji ji'osiam tu'u bicha, ela'apo nat welisi joone jume ta'ewaim: tekili ji'osaiam team, noki team into klaabe. Inilen inime ji'osiam kaa nat welisi jooko jumak ta'abwi ji'osiampo weye, junulen beja kaa tu'ine ya'ana betchi'ibo.
- Emo ju'uneiya ji'osiam tu'u bicha em ya'atebonee'um, am yoopna into tu'ik into kaa tu'ik ama yeu pua yoopnaimpo, emo ju'uneiyana boo'o tu'u mammatteka, junulen am bit ta'ane juka

ili obiachisi maachik am jo'owao into wewepul nattemarimpo ju'uneiyaana ju waatiawame.

- Emo ju'uneiya ji'osiata bit ta'a, si ju nooki o jume ji'osiam emo bitta'atebome tu'i into ju'unakiachisi ji'ojtei. Si ju nooki nokwame ta'abwisi maachi em ropo'ojo'apo o kaa mamachisi yeu siika ju ji'ojtei, woisi nokamtau majtita weiyamtawi ujbwana ela'apo enchi aniane, che'asan enchi anianemta o am nanaikimte yekamtawi jume emo ju'uneiya tu'u yoemtua ji'osiam em Tebachim Nau Ea Cha'akaapo, kalajkosi nokim yeu bwij betchi'ibo o juka jiyokita teuwa'u ta'anaapo.

b) Ju'uneiya ji'osiam joowau.

- Yoemta betana ayukamta yuma'aria, nattepola ta'ewaim weyeepo ju'uneiya ji'osiampo.
- Yoemem tua kalajkosi am etejoria, jaisa inime ju'uneiya ji'osiam jita ta'awamta bit ta'a betchi'ibo, jaisa tekil ji'osiampo yeu siika, into jiba junueni jume ji'osiampo wattita ta'anaame intuchi emo am majtane juka majtita a'auwamta yeu weeneepo amani.
- Tu'isi a etejo jume ju'uneiya ji'osiam jiak nokipo ji'ojtei into nattepola nattemairim jiba benasia jiak nokpo yoopnaitune.
- Yoemem ju'uneiya ji'osiam bittua into am tejwa ili jitat o nattemairimmet kaa ju'uneateko au nattemaine.
- Yoememmak tejwaim ji'ojnoka into tekilim bem ya'ane'um am tu'u mammattetua, maasu: nau chaya, ji'ojte, witta, inilen ket wawatem kechia, che'asan kaa junulentuko, bem kaa mammatte'u yeu yumaaria, kaa jaisa am yoopna weyemta am makakai.

- Ju'uneiya ji'osiata wewepul yoemem am maka, bempo bem aawelaapo am yoopnane jume nattemairim.
- Ela'apo suakiasia nattemairim ji'ojnokne, ju ji'ojtei ela'apo ju'unakiachisi machine, che'asan ji'oj jiso'oriae ya'autne bwe'ituko a tucha'atune, junulen eateko.
- Juka yoemta tua jume ju'uneiya ji'osiampo nattemairim kaa mammatteo, a etejoria jaisa am yoopnanaapo.

bw) Ju'uneiya ji'osiam ya'asuko.

- Jume ju'uneiya ji'osiam ya'asuko, yoemem baisae bem jiapsimak tekilta ya'akaapo.
- Jaisa emo ju'uneiya betchi'ibo Teuwarita weyeepo amani jume ju'uneiya ji'osiam yeu sikaapo amani am bitne, kat ta'abwik benak ama kiima.

Inika jaisa ya'ari ji'osiata a ji'ojnokako into tu'u mammatteko, enchi aniane kaa obiachisi yoememmu a teuwaaneepo amani, jachin tu'u ya'ana ju ju'uneiya ji'osia, junu'u ya'anaame am aniane bem ju'uneiya ji'osiam che'a kaa obiachisi ama weyemta bem yoopnane'u.

**Ya'anaapo luula tejwaim inim luute ju yoemta
ya'atuanemta emo ju'uneiya tu'u yoemtua betana 2**

Fin del instructivo del aplicador
para la evaluación formativa 2